

ROMAN

franken- stein

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN: NESLİHAN GÖLER

DÜNYA EDEBİYATI

The background of the cover features a monochromatic blue-toned photograph of a man in a dark, heavy coat standing in a snowy, industrial environment. He is looking upwards and to the right, with his right arm raised towards a structure. The scene is dimly lit, suggesting an overcast or nighttime setting.

mary shelley

FRANKENSTEIN

Mary Shelley

TİMAŞ YAYINLARI | 3264
Dünya Edebiyatı Dizisi | 13

YAYIN YÖNETMENİ

Emine Eroğlu

EDİTÖR

Ayşe Tuba Ayman

KAPAK TASARIMI

Ravza Kızıltuğ

1. BASKI

Kasım 2013, İstanbul

ISBN
ISBN 978-605-08-1274-9

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24 Faks: (0212) 512 40 00
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

facebook.com/timasyayingrubu

twitter.com/timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT

Neşe Matbaacılık A.Ş.

Akçaburgaz Mah.

Mehmet Kopuz Cad. No:17

Esenyurt/İstanbul

Telefon: (0212) 886 83 30

Matbaa Sertifika No: 22861

YAYIN HAKLARI

© Bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları Tımaş Yayınları'na aittir.

Tanıtım amacıyla yapılacak alıntılar dışında hiçbir şekilde

kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayınlanamaz.

BİRİNCİ MEKTUP
ST. PETERSBURG, 11 ARALIK 17--

Bayan Saville,

İngiltere

Uğursuz maceramın başlangıcında hiçbir talihsizlik ile karşılaşmadığımı duyunca çok mutlu olacaksınız. Buraya dün ulaştım; ilk işim, sevgili kız kardeşime iyi olduğumu ve üstlendiğim bu işte başaracağıma olan inancımın arttığını haber vermek oldu.

Şimdiden Londra'nın kuzeyine vardım bile. Petersburg caddelelerinde dolaşırken, sinirlerimi gevşeten ve içimi sevinçle kaplayan soğuk bir kuzey melteminin yanaklarımda gezindiğini hissediyorum. Bu hissi anlayabiliyor musun? Gitgide yaklaşmakta olduğum yerlerden esip gelen bu meltem, bana buz gibi soğuk bu diyarın tadını şimdiden hissettiriyor. Bu umut dolu rüzgârdan esinlenen hayallerim daha bir ateşli hal alıp canlandılar. Kendimi kutupların ayazdan ve ıssızlıktan ibaret olduğuna ikna etmeye çalıştım, ama boşuna, düşlerimde bir defa güzelliğin ve keyfin diyarı olarak yer etmiş. Orada Margaret, güneş her daim gözlerinin önünde, geniş yüzeyi ile ufku çevreler ve daimi bir parlaklık yayar. Oraya -izninle kardeşim, önceki denizcilerin söylediklerine güvenerek anlat-

maya devam ediyorum- kar ve ayaz sürgün edilmiş. Durgun bir deniz üzerinde yolculuk yaparken, mükemmellik ve güzellikte yeryüzünde şimdiye kadar keşfedilmiş tüm yaşanabilir yerleri geride bırakan bir yere sürüklenebiliriz. Şüphesiz ki ilahi varlıkların olağanüstülüğünün bu keşfedilmemiş ıssızlıklarda saklı olması gibi, buranın eserleri ve özellikleri de eşsiz olabilir. Sonsuz ışıklar ülkesinden ne beklenemeyebilir ki? Orada belki iğneyi harekete geçiren olağanüstü gücü keşfederim, sadece bu yolculukla yapabileceğim binlerce gözlem sayesinde belki de gökyüzü ile alakalı karmaşık gözükten birçok şeyi sonsuza dek tutarlı hale getireceğim. Dünya üzerinde henüz ziyaret edilmiş bir yere gitmekle coşkun merakımı tatmin edebilir, daha önce ayak basılmamış bir toprak üzerinde yürüyebilirim. İşte beni baştan çıkararak bunlar; öyle ki tehlike ve ölüm korkusunu yenmemi sağlamak için de, aynen bir çocuğun kasabasındaki nehri keşfetmek için arkadaşlarıyla küçük bir bota binerken duyduğu heyecanla, bu zahmetli yolculuğa başlıyorum. Tüm bu saydıklarımın doğru olmadığını düşünsen bile, yalnızca bu türden bir teşebbüsle gerçekleştirilebilecek olan, kutbun yanındaki ülkelere bir geçiş bulmanın -ki şu an oralara ulaşmak aylar süren yolculuk gerektirir- ya da mıknaatısın gizemini ortaya çıkarmanın, insanoğluna sağlayacağı paha biçilmez faydayı inkar edemezsin.

Bu düşüncelerim, mektubu yazmaya başlarken hissettiğim hüznü dağıttılar. Şu an kalbim, ayaklarımı yerden kesen bir heyecanla coşuyor; çünkü hiçbir şey zihne, değişmeyen bir amaca- ruhun odaklandığı bir amaca- doğru yürümekten daha huzur verici olamaz. Bu yolculuk gençlik yıllarımda en çok hayalini kurduğum şeydi. Kutbu çevreleyen denizler yoluyla, Kuzey Pasifik Okyanusu'na ulaşmak için yapılmış birçok yolculuk

hikâyesini şevkle okumuştum. Belki hatırlıyorsundur, sevgili Thomas Amcamızın kütüphanesinin neredeyse tamamı, keşif amacıyla yapılan tüm yolculukların hikâyelerinden oluşuyordu. Eğitimim ihmal edilmişti ancak okumayı çok seviyordum. Gece gündüz bunları okuyordum ve okudukça, babamın ölüm döşeğinde verdiği talimatla amcamın bana deniz hayatını yasakladığını öğrendiğimde duyduğum pişmanlık daha da arttı.

Yazdıklarıyla beni büyüleyip ruhumu âdeta gökyüzüne çıkaran şairleri ilk defa dikkatle okuduğumda, bu hayallerimi biraz olsun unutmuştum. Ben de bir şair olup bir yıl boyunca kendi yarattığım cennette yaşadım. Ayrıca, Homer ve Shakespeare'in adına kutsanmış tapınakta benim de ismim geçer diye hayal ediyordum. Başarısızlığın ve hayal kırıklığının acısını ne denli hissettiğime yakından şahit olmuştun. Tam o anda kuzenimden kalan mirası alınca, tüm hevesimle yine eski hayallerimin büyüsüne kapıldım.

Şimdi yaptıklarımın kararını aldığımdan bu yana altı sene geçti. Kendimi bu işe adadığım saati şu an bile hatırlayabiliyorum. Bedenimi zorluklara alıştırmak için çalışmaya başlamıştım. Kuzey Denizi'ne yaptıkları birçok yolculukta balina avcılarına katıldım. Kendi isteğimle soğuğa, açlığa, susuzluğa ve uykusuzluğa dayandım. Gündüzleri sıradan denizcilerden daha çok çalıştım; geceleri ise kendimi matematik, tıp ve deniz maceraperestlerinin faydalanabileceği fizik bilimini çalışmaya adadım. İki defa, balina av gemisinde miçoların emrinde çalıştım ve takdir gördüm. İtiraf etmeliyim ki, kaptanım bana gemideki ikinci mevkiyi teklif ettiğinde ve hizmetlerimi çok değerli bulup tüm içtenliğiyle gemide kalmamı istediğinde kendimle gurur duydum. Şimdi, sevgili Margaret, böylesi büyük

bir amacı gerçekleştirmek hakkım değil mi? Hayatım rahatlık ve lüks içinde geçebilirdi ama ben şanı, zenginliğin yoluma çıkaracağı her türlü cazibeye tercih ettim. Bana cesaret veren bir ses duyabilsem! Cesur ve kararlıyım, lakin mitlerim inişli çıkışlı ve çoğunlukla karamsarım. Tehlikelere karşı sabırla göğüs germemi gerektirecek uzun ve zorlu bir yolculuğa başlamak üzereyim. Sadece başkalarını cesaretlendirmek değil yapmam gereken, onlar kaybettikleri zaman bile kendi kararlılığımı srdrmeliyim.

Rusya'ya yolculuk yapmak için en uygun dönemdeyiz. Onlar kar üzerinde kızaklarıyla hızla uçuyorlar. Seyri oldukça hoş, hatta bence İngiliz posta arabalarından daha güzel. oktan benimsediğim bir kıyafet olan krklerle sarınırsan, soğuk dayanılmayacak derecede değil. Hareketsizlik kanın damarlarda donmasına sebep olduğu için, öylece oturmakla güvertede gezinmek arasında büyük fark var. Hayatımı St. Petersburg ile Archangel arasındaki posta yolunda kaybetme hevesinde değilim. İki ya da üç hafta içinde Archangel'a doğru yola çıkacağım. Niyetim, sigortasını ödeyip kolayca elde edebileceğim bir gemi kiralamak ve balina avına alışık olanlar arasından gerektiği kadar denizci bulmak. Haziran ayına kadar yelken amayı planlamıyorum. Peki ne zaman geri döneceğim? Eğer başarılı olursam, bir araya gelmemiz için aylar, hatta yıllar geçebilir. Eğer başaramazsam, beni ya kısa bir süre sonra göreceksin ya da bir daha hiç. Hoşça kal sevgili muhteşem Margaret'im. Tanrı seni defalarca kutsasın ve beni de korusun ki sevgine ve nezaketine duyduğum minneti tekrar ve tekrar kanıtlayabileyim.

Seni seven kardeşin,
Robert Walton

İKİNCİ MEKTUP
ARCHANGEL, 28 MART, 17--

Bayan Saville,

İngiltere

Burada zaman ne kadar da yavaş geçiyor, hele bir de benim gibi ayaz ve kara hapsedilmişsen! Yine de hedefime doğru ikinci adımımı atmış bulunuyorum. Bir gemi kiraladım ve denizcilerimi toplamakla meşgulüm; şu ana kadar konuştuklarımın hepsi güvenebileceğim adamlar gibi gözüküyorlar ve hepsi de çok cesaret sahibi.

Lakin henüz yerine getiremediğim ve eksikliğini büyük dert edindiğim bir ihtiyacım var; hiç arkadaşım yok Margaret. Başarının getirdiği heyecanla coşarken bunu paylaşabileceğim kimsem olmayacak, hayal kırıklığına uğradığımda kimse beni ayakta tutmaya çalışmayacak. Hislerimi kağıda dökmeliyim, doğru. Ancak bu hisleri paylaşabilmek için çok zayıf bir yol. Duygularımı paylaşabileceğim, hissettiklerimi gözlerimden anlayabilecek birinin dostluğunu arzuluyorum. Duygularıyla hareket ettiğimi düşünebilirsin sevgili kardeşim, fakat bir dostun eksikliğini iliklerime kadar hissediyorum. Yanımda, kibar ama cesur, bilgi sahibi, bir o kadar da zekâsını kullanabilen, ortak zevklerimizin olduğu, fikirlerime destek olacak ya da yenilerini ekleyecek biri yok. Böyle bir arkadaş, zavallı kardeşinin hatalarını nasıl da düzeltebilirdi! Eyleme geçmekte hızlıyım ancak zorluklara karşı çok sabırsızım! Yine de en büyük talihsizliğim resmî eğitimden mahrum olmam ve kendi kendime bir şeyler öğrenme gayretiyle buralara gelmem. Hayatımın ilk on dört yılında ortalıkta başıboş dolaştım ve Thomas Amca'nın seyahat

kitapları dışında hiçbir şey okumadım. Memleketimizin ünlü şairlerinden haberdar olmam bu yıllara denk gelir, lakin ana dilimden başka dilleri de öğrenmemin bana sağlayacağı yararları artık bu gücü kaybettiğimde fark ettim. Şu an yirmi sekiz yaşındayım ve esasında on beş yaşındaki okul çocuklarından daha cahilim. Kafamı çok yorduğum, uçsuz bucaksız ve olağanüstü hayallere sahip olduğum doğru ama bu (ressamların dediği gibi) SÜREKLİLİK ister. Beni duygusal olarak nitelendirip küçümsemeyecek kadar anlayışa ve zihnimi toparlamam için gayret edebilecek şefkate sahip bir dosta gerçekten ihtiyaç duyuyorum. Neyse, bunlar faydasız yakınmalar, ne engin okyanusta ne de Archangel'da tüccarlar ve denizciler arasında bir arkadaş bulabileceğim. Yine de, bu kaba yüreklerde bile, insan tabiatının değersiz kısımlarından bağımsız bazı duygular çarpıyor. Örneğin, yardımcım olağanüstü derecede cesur, tam bir macera adamı... Şöhret edinmeye ya da daha uygun bir ifadeyle işinde ilerlemeye çılgınca arzulu... Ulusal ve mesleki önyargılar bir tarafa, eğitimle kabuğu kırılmamış ancak insanlığa dair kimi yüce özelliklerini koruyabilmiş bir İngiliz... Onunla ilk defa denizde, bir balina teknesindeyken tanıştım. Şehirde işsiz gezdiğini öğrenir öğrenmez işlerimde bana yardımcı olması için kendisini işe aldım. Kaptan fevkalade kişilik sahibi, gemide güzel huyu ve ılımlı yönetimi ile dikkat çeken eşsiz biri... Herkesçe bilinen dürüstlüğüne ve sonsuz cesaretine bunlar da eklenince onunla çalışmayı çok istedim. Yalnızlık içinde geçmiş bir gençlik -ki en güzel yıllarım senin nazik ve anaç koruman altında geçmişti- kişiliğimin temelini öyle hassaslaştırmış ki denizde alışlagelmiş merhametsizliğe olan derin nefretimle bir türlü baş edemiyorum; bunun gerekli olduğuna hiçbir zaman inanmadım, ne zaman ki onun kalbinin

yumuşaklığı ve mürettebatının ona duyduğu saygı ve itaatle bilinen bir denizci olduğunu işittim, işte o zaman ona hizmet sağlamakta ne kadar şanslı olduğumu düşündüm. Bahsini ilk defa, hayatının mutluluğunu ona borçlu olduğunu söyleyen bir bayandan duydum. Öyküsü kısaca şöyle gelişmiş; birkaç sene evvel orta halli genç bir Rus kadını sevmiş, evlilik hediyesi olarak büyük miktarda parayı bir araya getirince, kızın babası evlenmelerine razı olmuş. Müstakbel karısıyla düğün töreninden önce bir kez buluşmuşlar, fakat kız gözleri yaş içerisinde ayaklarına kapanarak ona vazgeçmesi için yalvarıp, başka birisini sevdiğini ama adam fakir olduğu için babasının bir araya gelmelerine asla izin vermediğini söylemiş. Cömert dostum kıza isteğini yerine getireceğine söz vererek, aşığının ismini öğrendikten sonra peşini bırakmış. Parasıyla hayatının geri kalanını geçirmeyi planladığı bir çiftlik satın almış. Ancak tüm bunlarla birlikte parasının geri kalanını da eşya alabilmesi için rakibi olan adama verip, genç kadının babasından kızının sevdiği adamla evlenmesine razı olmasını talep etmiş. Fakat adam, arkadaşşıma şeref sözü verdiği gerekçesiyle bu teklife şiddetle karşı çıkmış. Arkadaşım adamın kararından vazgeçmeyeceğini anlayınca, memleketini terk edip, bu kadının isteği doğrultusunda evlendiğini öğrenene kadar geri dönmemiş. “Ne kadar da asil biri” diye hayrete düşeceksin. Öyle fakat tamamen cahil, bir Türk kadar sessiz, biraz da vurdumduymaz, ki bu kontrol sağlamasını daha şaşırtıcı kılıyor ama layık olduğu ilgi ve hoşgörüyü azaltıyor.

Yine de biraz şikâyet ettim diye ya da henüz bilmediğim işlerime teselli arıyorum diye kararlarımda tereddüde düştüğümü sanma. Bunlar kader gibi önceden belirlenmiş şeyler... Yolculuğum şimdilik, hava şartları yola çıkmama müsait olana değin

ertelendi. Kışın dondurucu bir soğuk vardı. Ama bahar güzel geçecek gibi gözüküyor ve erken gelmesi bekleniyor. Bu nedenle belki de umduğumdan daha erken bir vakitte yola çıkarım. Düşüncesizce hareket etmeyeceğim. Başkalarının güvenliği bana emanet olduğu zaman, ne kadar ihtiyatlı ve düşünceli olduğuma güvenecek kadar iyi tanıyorsun beni.

Bu yolculuğun yakın geleceğine dair hissettiklerimi anlatamam. İçimi saran bu duyguyu anlatmam imkânsız, hem mutlulukla hem de korkuyla yola çıkmaya hazırlanıyorum. Ayak basılmamış yerlere, soğuşun ve karın diyarına gideceğim, fakat albatroslara dokunmayacağım. Bu nedenle güvenliğim için ya da sana tıpkı *Eski Denizci*¹ gibi bitkin ve acınacak durumda dönerim diye endişelenme. Belki söyleyeceklerime güleceksin ama sana bir sırrımı açıklayacağım. Okyanusun tehlikeli gizemine olan bağlılığımı ve tutkulu heyecanımı, modern yazarların en yaratıcısının bu şiirine benzetiyorum. Ruhumda tanımlayamadığım bir şeyler kıpırtı halinde. Çalışmaya hevesliyim; itinalı, azim ve emekle çalışan bir işçiyim fakat tüm bunların yanı sıra, beni insanların ilerlediği ortak yoldan uzaklaştıran, incelemek üzere olduğum vahşi denize ve hatta ayak basılmamış yerlere sürükleyen, mükemmeliyete ulaşmaya iten bir arzum, inancım var. Bu, tüm planlarımda hep böyle... Daha güzel konulara dönersek, uçsuz bucaksız denizlerden geçtikten sonra, Amerika ve Afrika'nın en güney noktalarından döndüğümde, seni bir daha görebilecek miyim? Böylesine bir başarının ümidini besleyecek cesaretim yok, lakin tam tersini düşünmeye de katlanamam. Şimdilik bulduğun her fırsatta bana mektup yazmaya devam et. Belki de mektuplarını ruhumun desteğe en çok ihtiyaç duyduğu

1 Samuel Taylor Coleridge'nin şiiri *Ancient Mariner*. (Ç.N.)

zamanlarda alırım. Seni çok seviyorum. Benden bir daha haber alamayacak olursan beni sevgiyle hatırla.

Seni seven kardeşin,

Robert Walton

ÜÇÜNCÜ MEKTUP

7 TEMMUZ 17--

Bayan Saville,

İngiltere

İyi olduğumu ve çok yol katettiğimi bildirmek için aceleyle birkaç satır yazıyorum. Bu mektup sana, İngiltere'ye Archangel'dan evine dönüş yolculuğunda olan bir tüccar tarafından ulaştırılacak; bu tüccar, memleketini muhtemelen daha uzun yıllarca göremeyecek olan benden daha şanslı biri olsa gerek. Lakin keyfim yerinde, adamlarım cesur ve görünüşe göre amaca ulaşmada kararlılar. Yaklaşmakta olduğumuz bölgenin tehlikesinin alameti olan, yol boyunca rastladığımız buz parçaları bile onları dehşete düşürmüyor. Oldukça yüksek bir enleme varmamıza rağmen hâlâ yazın en sıcak dönemindeyiz. İngiltere kadar sıcak olmasa da, bizi sabırsızca varmak istediğim bölgeye doğru hızla sürükleyen güney rüzgârı, insanı tazeleyen, hiç beklenmedik bir sıcaklık bırakıyor.

Şu ana kadar yazmamı gerektirecek bir şey gelmedi başımıza. Bir iki sert buz parçası ve bir su sızıntısı tehlikesi gibi deneyimli denizcilerin hafızasında yer etmeyecek cinsten kazalar atlattık;

yolculuğumuz boyunca daha kötü bir kazayla karşılaşmazsak çok memnun olacağım.

Hoşça kal sevgili Margaret'ım. Benim için olduğu kadar, senin iyiliğin için de dikkatli olduğumdan emin ol. Soğukkanlı, sabırlı ve ihtiyatlı olacağım.

Çabalarım başarı ile taçlanacak. Neden olmasın ki? Yolu izi bilinmeyen denizler üzerinde güvenli adımlarla buralara kadar geldim, bizzat yıldızlar başarımın şahit ve kanıtı oldular. Neden bu vahşi ama itaatkar denizde ilerlemeyeyim? Azmetmiş bir yüreği ve insanın aklına koyduğu bir arzuyu ne durdurabilir ki?

Kabarmış yüreğim istemeden de olsa hislerini böyle dışa vuruyor. Fakat artık bitirmem gerek. Tanrı sevgili kardeşimi korusun!

R.W.

DÖRDÜNCÜ MEKTUP

5 AĞUSTOS 17--

Bayan Saville,

İngiltere

Başımıza öylesine tuhaf bir kaza geldi ki, muhtemelen bu sayfalar sana ulaşmadan beni göreceksin da, bu olayı yazmadan edemeyeceğim.

Geçen Pazartesi (31 Temmuz) neredeyse buz altında kalıyorduk; buz her tarafımızı sararak gemiye hareket alanı bırakmadı. Durumumuz biraz tehlikeliydi, özellikle de yoğun bir sis tabakasıyla da çevrelenince. Böylece, biz de havanın değişmesi umuduyla beklemeye koyulduk.

Saat iki sıralarında sis kaybolunca, her tarafı saran geniş ve düzensiz, âdeta sonu yokmuş gibi görünen buz parçalarıyla karşı karşıya kaldık. Arkadaşlarımdan bazıları homurdanmaya başladı. Endişe içerisinde etrafı kontrol etmeye başladığım sırada, aniden kendi halimizi unutturup tüm ilgimizi üzerinde toplayan bir görüntüye şahit olduk. Yarım mil uzağımızda, kızakla köpeklerin çektiği bir vagon kuzeye doğru ilerliyordu. Adam kılığında devasa bir yaratık kızağa oturmuş köpekleri yönlendiriyordu. Teleskoplarımızla, büyüklü küçüklü buz parçaları arasında gözden kaybolana dek, yolcunun hızla ilerleyişini izledik. Bu adam bizde büyük bir merak uyandırdı. Herhangi bir kara parçasından millerce uzakta olduğumuzu sanıyorduk ancak bu görüntü karadan düşündüğümüz kadar uzaklaşmadığımızı gösteriyordu. Fakat buzla kuşatılmışken, büyük bir ilgiyle izlediğimiz bu adamın izini sürmemiz imkânsızdı. Bu olaydan iki saat sonra, buzlar altındaki ölü denizin sesini duyduk. Gece yarısından önce de buzlar kırıldı ve gemimiz özgürlüğüne kavuştu. Yine de buzlar kırıldığında etrafta yüzen büyük buz parçalarıyla karanlıkta karşı karşıya gelmekten korkarak sabahı bekledik. Ben de bu birkaç saatlik vakti dinlenerek değerlendirdim.

Sabahleyin etraf aydınlanır aydınlanmaz güverteye çıktım, tüm tayfa geminin kenarında toplanmış, denizdeki biri ile konuşuyorlardı. Doğrusu bu daha önce gördüğümüz kızaklara benziyordu, gece büyük bir buz kitlesi üstünde bize doğru sürüklenmiş. Köpeklerden sadece bir tanesi yaşıyordu, bir de tayfanın gemiye almak için ikna etmeye çabaladığı biri vardı. Diğer yolcu gibi, keşfedilmemiş topraklarda yaşayan yabani biri görünümünde değil, aksine bir Avrupalı gibiydi. Yardımcı

kaptan beni güvertede görünce, “İşte kaptanımız, açık denizde ölmene izin vermeyecektir” dedi.

Yabancı benimle İngilizce konuşmaya başladı. Fakat farklı bir aksanı vardı. “Geminize binmeden önce, ne tarafa doğru gittiğinizi söyleme inceliğinde bulunur musunuz” diye sordu.

Ölümlerle burun buruna olan bir adamdan böyle bir soru işitince duyduğum şaşkınlığı tahmin edersin. Geminin, adamın dünyada hiçbir şeyle değişmeyeceği değerinde bir fırsat olduğunu düşünüyordum. Yine de kuzey kutbuna doğru keşif yolculuğunda olduğumuz yanıtını verdim.

Yanıttan memnun gözücüydü ve gemiye binmeyi kabul etti. Ulu Tanrı'm! Margaret, can güvenliği için bize teslim olan bu adamı görseydin, şaşkınlıktan dilini yutardın. Kol ve bacakları neredeyse buz kesmiş, bitkinlik ve acıdan vücudu korkunç derecede zayıf düşmüştü. Hayatımda böylesine perişan durumda birini hiç görmemiştim. Onu kamaraya taşımak istedik ancak açık havadan uzaklaşır uzaklaşmaz bayıldı. Bunun üzerine güverteye çıkarıp konyakla ovalayarak ve bir yudum içmesi için zorlayarak kendine getirmeye çalıştık. Hayat belirtileri gösterir göstermez, adamı battaniyeye sarıp mutfaktaki sobanın bacasının yanına götürdük. Yavaş yavaş düzelmeye başladı, içtiği bir iki yudum çorba ise ona çok iyi geldi.

İki günü bu şekilde hiç konuşmadan geçirdi, acılarının onu insanları anlamaktan yoksun bıraktığına dair endişe duyuyordum. Biraz olsun kendine gelince onu kamarama götürdüm ve işten vakit buldukça sık sık ziyaret ettim. Ömrümde onun kadar tuhaf bir varlık görmemiştim. Gözlerinde genellikle vahşi, hatta delice bir bakış vardı, fakat öyle anlar vardı ki, birisi bir nezaket gösterse ya da çok önemsiz bir yardımda bulunsa, yüzü neşeyle

parlar etrafa iyi yüreklilik ve sevecenlikle eşsiz bir ışık saçardı. Fakat genellikle hüznü ve ümitsizdi, bazen de omuzlarında birikmiş dertlere katlanamıyor gibi dişlerini sıkıyordu.

Biraz iyileştiğinde, onu soru yağmuruna tutmaya hazır olan adamlarımdan uzaklaştırmakta güçlük çektim. Bedeni ve ruhu huzura muhtaçken, adamı onların boş merakına maruz bırakmayacaktım. Buna rağmen bir keresinde tayfadan biri, o tuhaf arabayla buzların arasında, bu denli uzaklarda ne işi olduğunu sordu.

Yüzündeki ifade birdenbire derin bir hüzne dönüştü ve “Benden kaçan birini arıyordum” diye yanıtladı.

“Aradığın adam da senin gibi yolculuk mu ediyor?”

“Evet.”

“Sanırım onu gördük, seninle karşılaşmamızdan bir gün önce, buzların arasında köpeklerin kızakla çektiği bir adam gördük.”

Bu, yabancıнын ilgisini çekti, onun adlandırdığı şekliyle “şeytanın” ne yöne doğru gittiğine dair bir sürü soru sordu. Daha sonra, benimle yalnız kaldığında, “Şüphesiz iyi kalpli adamlarınız gibi sizin de merakınızı uyandırdım ancak bana soru sormayacak kadar incesiniz” dedi.

“Sizi sorularıyla bunaltmak benim için çok yakışsız ve insafsızca olurdu.”

“Ancak beni tuhaf ve tehlikeli bir durumdan korudunuz, yardımseverlikle beni hayata döndürdünüz.”

Kısa bir süre sonra, kırılan buzun diğer kızağı parçalayıp parçalamadığına dair bir sürü soru sordu. Kesin bir cevap vere-

meyeceğimi, buz gece yarısından sonra kırıldığı için, adamın o vakitten önce güvenli bir yere ulaşmış olabileceğini söyledim. Ancak kesin yargıda bulunamazdım. O andan itibaren, adamın perişan olmuş bedeni âdeta yeniden hayat buldu. Daha önceden karşılaştığımız kızıağı izlemek amacıyla güverteye çıkmak için büyük çaba gösteriyordu. Ama soğuk havaya dayanamayacak kadar zayıf olduğu için onu kamarada kalmaya ikna ettim. Adamlardan birinin onun yerine kızıağı izleyeceğini söyledim ve bir şey görürlerse hemen haber vereceğime söz verdim.

Bu ilginç olay hakkında şu ana kadar anlatabileceklerim böyle. Yabancı gün geçtikçe iyileşmekte, fakat oldukça sessiz ve yanına benden başkası girdiğinde huzursuz oluyor. Tavırları o kadar arkadaşça ve cömert ki, denizciler onunla pek vakit geçirmeseler de ona oldukça ilgi gösteriyorlar. Ben ise onu bir kardeş gibi sevmeye başladım. Hiç geçmeyen derin hüznü bende ona karşı şefkat ve merhamet uyandırdı. şu anki harap halde bile çok hoş ve sıcakkanlıyken, hayatının bundan önceki döneminde mutlaka asil biri olarak yaşamış olmalı. Mektuplarının birinde, sevgili Margaret, bu engin okyanusta bir arkadaş bulamayacağımı yazmıştım, lakin öyle birini buldum ki, yüreği acılarla parçalanmadan önce tanısaydım, kardeşim olmasından mutluluk duyardım.

Yabancı hakkında yeni bir şeyler öğrenirsem, vakit buldukkça not almaya devam edeceğim.

13 AğUSTOS 17--

Misafirime hissettiğim bağ her geçen gün daha da kuvvetleniyor. Bununla birlikte, hayret verici bir şekilde bende hem hayranlık

hem de merhamet uyandırıyor. Bu kadar soylu bir insanın acılarıyla mahvolmasını derin kederlere boğulmadan nasıl izleyebilirim? O kadar nazik ki, bir o kadar da akıllı. Oldukça eğitilmiş, konuştuğu zaman en sanatsal sözleri mükemmelce seçmesine rağmen, söyledikleri hızla ve eşsiz bir hitap gücüyle akıyor. Gün geçtikçe iyileşiyor ve görünen o ki sürekli olarak güvertede izini kaybettiği kızağı gözlüyor. Mutsuzluğuna rağmen, sadece kendi perişan halini düşünmüyor, aksine diğer insanlara da büyük ilgiyle yaklaşıyor. Birçok kez benim sıkıntılarım üzerine konuştuk; her şeyi yalansız, tüm açıklığıyla anlattım. Nihai başarıma inanıp her konuda içtenlikle yanımda yer alıyor ve başarı uğruna aldığı tüm önlemleri destekliyor. Yüreğime hitap eden konuşmasından o kadar etkilendim ki içimde yanıp tutuşan dileğimi anlatmak ve tüm gayretimle servetimi, varlığımı, her şeyimi bu girişimimin ilerlemesi için mutlulukla kurban edebileceğimi söylemek istedim. Bir insanın hayatı ya da ölümü, ırkımızın esas düşmanlarına karşı kazanacağım egemenliğe ulaşmak için aradığım bilgi uğruna ödenecek çok önemsiz bir bedeldi. Ben bunları söylerken, karşımdakinin yüzüne derin bir hüznün çöktü. İlk başta hislerini gizlemeye çalıştığını düşündüm. Elleriyle gözlerini kapattığında, parmaklarının arasından hızla düşen gözyaşlarını görünce sesim titreyip kesildi. Dertle dolu göğsünden bir inleme yükseldi. Öylece kalakaldım, sonunda kesik kesik bir şeyler söylemeye başladı: “Talihsiz adam! Sen de benim gibi aklını mı kaybettin? Sen de mi hayat iksirinden içtin? Beni dinle, sana hikâyemi anlatmama izin ver, iksiri dudaklarından çekip atacaksın!”

Bu sözler, senin de tahmin edeceğin gibi fazlasıyla merakımı uyandırdı. Fakat yabancıyı saran acı nöbetleri gücünü tüketmişti, bu nedenle kendine gelebilmesi için sükûnet ve huzur

içinde geçen uzun sohbetler gerekliydi. Hislerinin uyandırdığı acının üstesinden gelmesiyle birlikte, arzularına köle olduğu için kendinden nefret etti. Ümitsizliğinin gaddar hükmünü mağlup edince, konuyu tekrar bana getirdi. Gençlik yıllarımı nasıl geçirdiğimi sordu. Öyküm çabucak bitti ancak anlatıklarım bende çeşitli duygular uyandırdı. Bir arkadaşına olan özlemimi ve bugüne kadar karşıma çıkanlardan daha samimi bir dostta olan susuzluğumu anlattım. Bir de mutluluğu tatmamış birinin bu lütuf hakkında söyleyecek pek bir şeyi olamayacağına dair inancımın bahsettim. “Sana katılıyorum” diye yanıtladı yabancı, “yanlış zamanın insanlarıyız, eğer bir arkadaşın yapması gerektiği gibi bizden daha akıllı, daha üstün, daha aziz biri hatalarla dolu zayıf doğamızı düzeltmezse yarım kalırız. Bir zamanlar bir dostum vardı, insanların içindeki en asil kişi idi. Bu nedenle dostluğa saygı duyarım. Ümitlerin ve önünde koskoca bir hayatın var. Üzülmen için ise hiçbir sebep yok. Fakat ben, ben her şeyimi kaybettim ve hayata yeniden başlamam imkânsız.”

Bunları söylediğinde yüzünde durgun ve içine yer etmiş bir hüznün belirdi, öyle ki bu hüznün ta yüreğime işledi. Lakin sessiz kaldı, biraz sonra da kamarasına çekildi.

Ruhu tıpkı onun gibi yaralanmış da olsa, kimse doğanın güzelliklerini ondan daha derinden hissedemez. Yıldızlarla kaplı gökyüzü, deniz, bu muhteşem yerdeki her manzara hâlâ ruhunu gökyüzüne yüceltir nitelikteydi. Böyle bir insanın iki ruhu olmalı; acı çekiyor ve hayal kırıklıklarıyla eziliyor olabilir ancak kendine döndüğünde, içinde ne hüznün ne de çılgınlık barındıran ışık halkasıyla sarılmış âdeta kutsal bir ruha dönüyor.